

Artsundersøgelse for Hjortespring naturplejeforening -

Makro-edderkopper i Fugletårnsfolden og Nord- og Vestfolden

Figur 1: Et udvalg portrætter af 9 almindelige arter i Hjortespring naturplejeforenings folde (Øverst fra venstre – *Tetragnatha extensa*, *Xysticus ulmi*, *Philodromus cespitum*, *Pardosa prativaga*, *Eratigena atrica*, *Enoplognatha ovata*, *Pachygnatha clercki*, *Araniella opistographa*, *Clubiona reclusa*)

Artsundersøgelse for Hjortespring naturplejeforening -

Makro-edderkopper i Fugletårnsfolden og Nord- og Vestfolden

©Frederik Leck Fischer, Bsc biologi - Email: Frederikl.f@gmail.com

Dato: 1/9-2021

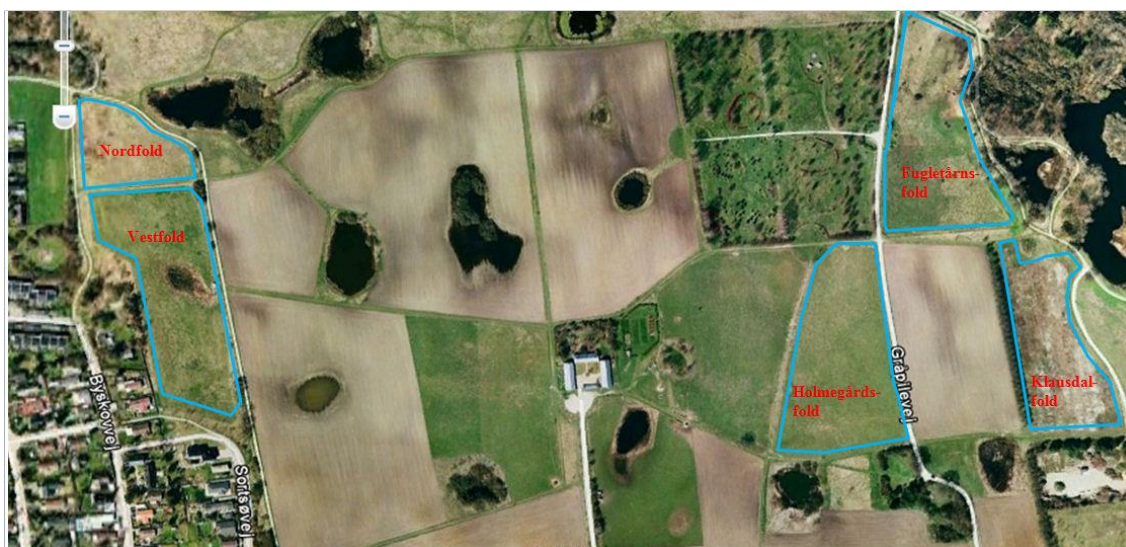
Alle rettigheder i forhold til fotografier anvendt i denne rapport forbeholdes, og må kun anvendes efter aftale med forfatteren.

Introduktion:

I februar blev jeg kontaktet af Emil Førby fra Hjortespring naturplejeforening vedrørende ønsket om at få lavet en artsundersøgelse for foreningen. Foreningen har en række arealer (Figur 2), der primært har været marker indtil 90'erne, hvor de efterfølgende har været græsningsarealer for foreningens kreaturer.

Artsundersøgelsen skulle centrere sig omkring letgenkendelige arter af edderkopper, og have et formidlingsmæssigt aspekt i form af en billedguide til de nævnte arter. Målet med undersøgelsen var ikke at lave en komplet artsliste, men nærmere en gennemgang af de mest almindelige arter, man kan støde på i foldene. En række obskure og mikroskopiske arter blev derfor ignoreret i undersøgelsen, særligt arter i familien Tæppespindere (Linyphiidae).

Budgettet til undersøgelsen dækkede muligheden for at undersøge to af foreningens folde: "Nord- og Vestfolden" (behandles som en fold) og "Fugletårnsfolden" (Se Figur 3). Valget af foldene var begrundet i deres alder, og vegetationssammensætning. Nord- og Vestfolden er relativt varieret i vegetation, men forholdsvis ung i sin sammensætning, sammenlignet med fugletårnsfolden, der aldrig har været opdyrket, men som er ret våd.

Figur 2: Kort over Hjortespring naturplejeforenings folde kilde: https://hjnatur.dk/dyrene/kort-2/?fbclid=IwAR1k6xhWue1_a8YGWQzae2P5dkTDHqgwBHwtfxDnQcmKVXfdI2odtuJ7c3c

Hver fold blev undersøgt i 4 timer fordelt over to feltdage (28. Maj og 4. juli), 8 timers feltarbejde i alt. De to dage var valgt ud fra de tidspunkter, hvor flest arter vurderes kønsmodne, da nogle arter kræver dette for akkurat bestemmelse. Nogle arter blev fundet mange gange, andre kun i et enkelt eksemplar. Der blev ikke lagt vægt på kvantiteten af de forskellige arter, men udelukkende om en art var forekommende eller ej. Fundene blev gjort ved en blanding af brug af et vegetationsnet, bankning af vegetation, aktiv søgning langs jorden og brug af en førnesi.

Nogle arter blev bestemt i felten, andre mere kryptiske arter blev genitalie-tjekket under stereolup i laboratorie. Alle indsamlede dyr blev tilført mærkater og indlemmet i Statens naturhistoriske samling til fremtidig forskning i danske edderkoppers udbredelse (Se figur 4).

Materialer til undersøgelsen:

- Vegetationsnet
- Fotobakke
- Bankeskærm

- Førne-si
- Opbevaringsrør
- Makrokamera + studieanordninger
- Sprit
- Bestemmelseslitteratur
- Stereolup

Figur 3: De to folde - Fugletårnsfolden (Til venstre), og Nord- og Vestfolden (Til højre)

Figur 4: Billeder fra bestemmelsesprocessen – Stereoluppen brugt til genitalieundersøgelsen, samt indsamlede dyr med labels. Glasset i nederste højre hjørne indeholder de mange mikroskopiske tæppespindere, som blev ignoreret i undersøgelsen, men dog

stadig indsamlet til fremtidig forskning.

Arter:

Art - latin	Art - Dansk	Fugletårnsfolden	Nord- og Vestfolden
<i>Xysticus cristatus</i>	Almindelig krabbeedderkop	x	x
<i>Xysticus ulmi</i>	-	x	
<i>Ozyptila trux</i>	-	x	
<i>Mangora acalypha</i>	Sortstribet hedehjulspinder	x	
<i>Araneus quadratus</i>	Kvadratedderkop	x	x
<i>Araniella opistographa</i>	-	x	
<i>Larinioides cornutus</i>	Sivhjulspinder	x	
<i>Nuctenea umbratica</i>	Flad hjulspinder	x	
<i>Pachygnatha degeeri</i>	Marktykkæbe	x	x
<i>Pachygnatha clercki</i>	Søtykkæbe		x
<i>Tetragnatha extensa</i>	Engstavedderkop	x	x
<i>Tetragnatha pinicola</i>	-	x	
<i>Pardosa prativaga</i>	-	x	
<i>Pardosa amentata</i>	Engjæger	x	x
<i>Pardosa monticola</i>		x	
<i>Pardosa pullata</i>	-	x	x
<i>Trochosa sp.</i>	Bjørneedderkop		x
<i>Philodromus cespitum</i>	-	x	
<i>Pisaura mirabilis</i>	Almindelig rovedderkop		x
<i>Zora spinimana</i>	Katteedderkop		x
<i>Neottiura bimaculata</i>	Æggebæreren	x	x
<i>Theridion varians</i>	-		x
<i>Enoplognatha ovata</i>	Perleedderkop	x	x
<i>Phrurolithus festivus</i>	-		x
<i>Linyphia hortensis</i>	Skovbaldakinspinder		x
<i>Drasyllus sp.</i>	-		x
<i>Clubiona reclusa</i>	-	x	
<i>Eratigena atrica</i>	Stor husedderkop		x

Figur 5: Artsliste for de to folde

Der blev fundet 19 arter makro-edderkopper i Fugletårnsfolden, og 17 arter, i Nord- og Vestfolden, og en samlet artsliste tæller 28 arter (Figur 5). Mange arter var unikke for hver fold, men en række arter, særligt dem knyttet til græsland, gik igen. Derudover blev der fundet en masse små tæppespindere, der, som nævnt, ikke indgår i rapporten, samt nogle ungdyr, der ikke kunne bestemmes yderligere.

Nedenfor er de karakteristiske arter beskrevet med tilhørende billeder, kendetegn, almindelighed mm. Flere billeder kan findes under hver arts officielle registrering på siden iNaturalist:

<https://www.inaturalist.org/people/arachon>

Æggebæreren (*Neottiura bimaculata*):

Familien Kugleedderkopper (Theridiidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 2.3-2.5 mm, Hun 2.1-3.1 mm

Forekomst: Begge folder, i græsland og krat, mange individer.

Beskrivelse:

En lille karakteristisk kugleedderkop, der er kønsmoden i foråret, henover sommeren og til og med det tidlige efterår. Bagkropsmarkeringerne er meget variable, men er ofte et hvidt, lysegrønt/gulligt felt på en mørk baggrund. Benene er lange, tynde, uden markeringer og transparente i begge køn. Hannen har nogle meget store palper han holder i "strakt arm" når han bevæger sig.

Arten findes i en lang række habitater, selv finder jeg den i have-buskadser og i diverse græsland. Hunnen bærer sin ægsæk rundt med sig dinglede fra en tråd spind (se billede), deraf det danske navn.

Perleedderkop (*Enoplognatha ovata*)

Familien kugleedderkopper (Theridiidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 3-5 mm, Hun: 6-7.2 mm

Forekomst: Mange individer i begge folder, særligt i græslandsområderne. En af de almindeligste edderkopper i foldene.

Beskrivelse:

Perleedderkoppen er en meget karakteristisk kugleedderkop. Hunnens krop er stor og rund, og dens ben lange, og transparente til gullige. Bagkroppen kan have flere forskellige mønstre, der findes i alt 3 morfer, der er genetisk bestemt, Morf lineata, ovata og redimita

Arten er overfladisk identisk med den lidt sjældnere *Enoplognatha latimana*. Denne art er dog knyttet til lidt mere tørre, ofte kystnære habitater. Da jeg har genitalie-undersøgt en række individer fra begge folde, og alle viste sig at være *E. ovata* føler jeg mig ret sikker i at udelukke denne art fra foldene. Det er dog ikke umuligt at den kan finde vej til området engang i fremtiden, særligt hvis afgræsningen fører til en mere nærringsfattig og tør vegetation.

De 3 morfer:

1. En ren gullig bagkrop (lineata-formen) – Findes hos både *E. ovata* og *E. latimana*
2. En gullig bagkrop, med 2 rødlige stiber ned langs bagkropssidderne (redimita-formen) - Findes hos både *E. ovata* og *E. latimana*
3. En gullig bagkrop med et stort rødt felt i midten (ovata-formen) – Denne er ret sjælden, og er ikke observeret hos *E. latimana*. Denne morf blev ikke observeret på arealerne.

Theridion varians

Familien kugleedderkopper

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 2.5-3.5 mm, Hun: 2.5-4 mm

Forekomst: Nord- og vest folden, i krattet i bunden.

Beskrivelse:

En lille, meget variabel kugleedderkop, som ofte findes i buskadser. Jeg har indtil nu kun stødt på arten i parker og haver, men i krattet i Nord- og Vestfolden dukkede et enkelt individ op, en subadult han. Artens sorte stribe løbende ned gennem forkroppen, sammen med de to mørke ”øjne” eller ”skuldre” forrest på bagkroppen er gode kendetegn. Den kan minde om arten ”Blækkugleedderkop” (*Platnickina tincta*), denne dukkede dog ikke op under undersøgelsen, men er meget almindelig og kan muligvis være i foldene.

Flad hjulspinder (*Nuctenea umbratica*):

Familien: Hjulspindere (Araneidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 7.5 mm, Hun: 14-16 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden på hegnspæle

Beskrivelse:

En meget stor og karakteristisk hjulspinder, der ofte findes i store koncentrationer nær menneskelige trækonstruktioner, hvor de med deres flade udformning kan gemme sig i træsprækkerne om dagen. Om natten kommer de ud af sprækken og laver et stort hjulspind. Jeg fandt nogle individer ved hegnsplene rundt om Fugletårnsfolden. Arten er karakteristisk med sit flade udseende, samt det brune "blad" der pryder oversiden af bagkroppen. Hannen (midterste billede) er meget langbenet og har også nogle lyse markeringer på benene. Arten er muligvis ved samtlige foldes hegnsplæ, men blev altså kun observeret i Fugletårnsfolden.

Araniella opisthographa

Familien: Hjulspindere (Araneidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: han: 3.5-4 mm hun: 4-6 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden nær krat.

Beskrivelse:

En lille grøn agurkehjulspinder i slægten *Araniella* der i DK tæller 4 arter. Disse hjulspindere laver som regel deres hjulspind horisontalt i vegetationen.

Hunnen (to nederste billeder) har en ensfarvet forkrop og med en bagkrop i gul-grønne nuancer med sorte pletter på siderne bagtil. Hannen (to øverste billeder) er mere orange, har længere ben. Både hans ben, palper og kanten af forkroppen er prydet med sort.

Arten har en søsterart *Araniella cucurbitina* der stort set er identisk. I løbet af undersøgelse blev kun en han af *A. opistographa* fundet på lokaliteten, men der er også stor sandsynlighed for at *A. cucurbitina* er at finde på arealerne. De to arter kræver en stereolup at adskille. Der er også to sjældnere arter i slægten, men disse er mere karakteristiske, det er ikke umuligt at disse også kan dukke op på området.

Hunnen som er vist her er *A. cucurbitina*, da jeg aldrig har fundet en hun af *A. opistographa*, som jeg kan vise billeder af. Da arterne er identiske med undtagelsen af deres kønsorganer, gør det dog ikke noget for forståelsen

Kvadrat-edderkop (*Araneus quadratus*)

Familien: Hjulspindere (Araneidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 7-11 mm, Hun: 10.5-20.5 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden og Nord- og Vestfolden i høje græsser.

Beskrivelse:

En af vores allerstørste edderkopper, med en hun hvis krop kan blive over 2 cm. Arten laver sit spind mellem høje græsser og buske. Arten kendes nemt på de fire lyse pletter på bagkroppen der tilnærmelsesvis danner et kvadrat. Arten findes i mange farvevarianter (se billeder), men i de to folder blev kun den gullige variant

(nederste venstre hjørne) fundet. Hannens (nederst til højre) ”kvadrat” på bagkroppen flyder mere sammen. Hans krop er en del mindre, men han har et stort benspænd, der gør ham mere adræt i jagten på en hun.

Sortstribet hedehjulspinder (*Mangora acalypha*)

Familien: Hjulspindere (Araneidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 3-3.5 mm Hun: 5.5-6 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden i græsland.

Beskrivelse:

En af vores mindste hjulspindere, der dog også er blandt de flotteste. På mange måder minder den overfladisk om en lille udgave af den berømte hvepseedderkop. Forkroppen og benene er mere eller mindre ensfarvede, og bagkroppen i nuancer af gul, rød, hvid og sort. Det er en meget almindelig græslandsart, og af denne grund var det besynderligt, at jeg kun fandt så få eksemplarer og kun i den ene fold. De laver deres hjulspind lavt i vegetationen og ketsjes nemt med et slaget.

Sivhjulspinder (*Larinioides cornutus*)

Familien: Hjulspindere (Araneidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 5-10.4 mm, Hun: 6-20 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden i græsland, særligt i udkanten af det våde område.

Beskrivelse:

En mellemstor hjulspinder der generelt findes i lyse, sandfarvede nuancer, dog findes der sjældne varianter der afviger meget fra normalen. Hannen er mere varm i farverne med en rød-orange forkrop, samt tydeligere farver på benene. Hans bagkropsmarkeringer kan også være meget mørke sammenlignet med hunnen, men mønstret er overordnet det samme. Han er betydelig mere langbenet end hunnen. Arten laver sit spind mellem siv og høje græsser, ofte i nærheden af vand. I et af spindets hjørner, hæftet til et aks, laver arten sit retræte, hvor den sidder om dagen. Det er en art der bliver kønsmoden i sensommeren, og jeg fandt derfor kun enkelte juvenile under min søgning. Det var overraskende at arten kun fandtes i Fugletårnsfolden.

Søtykkæbe (*Pachygnatha clercki*)

Familien: Hulhuledderkopper (Tetragnathidae)

Almindelighed: Lokal, men almindelig. Sjældent set, grundet lav individtæthed

Størrelse: Han: 4.5-5 mm, Hun: 5.5-6 mm

Forekomst: Nord- og Vestfolden – Men muligvis overset i Fugletårnsfolden.

Beskrivelse

En meget ikonisk, og smuk art, der kun findes i forbindelse med vand/fugt. Tykkæberne i slægten *Pachygnatha*, har som navnet antyder meget tykke kæber, som de bruger til at ”gumle” deres bytte til en ukendelig suppeagtig masse. Arten kommer i en orange tone, med en lysere bagkrop, og er sparsomt behåret, og den karakteristiske kropsform, samt de store kæber burde ikke give nogle forvekslingsmuligheder.

Arten søtykkæbe blev kun observeret i det fugtige område i Nord- og Vestfolden, men må uden tvivl også befinde sig i det våde område i fugletårnsfolden. Arten findes ikke i så store tætheder og er svær at finde. I Danmark findes tre tykkæber, Mark- Skov- og Søtykkæben. Søtykkæben er uden tvivl den man sjældnest støder på (og den største), men alle 3 arter er forholdsvis almindelige. Tykkæberne er i familien Hulhuledderkopper, hvis medlemmer ofte laver hjulspind med et hul i midten, tykkæberne afviger her ved i højere grad, at være aktive jægere langs jorden.

Marktykkæbe (*Pachygnatha degeeri*)

Familien: Hulhuledderkopper (Tetragnathidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han 3-3.5 mm, Hun 3.5-4.2 mm

Forekomst: I begge folde i græsland.

Beskrivelse:

En lille art tykkæbe, der løber rundt på jorden ved basis af græsser og lign. I modsætning til søttykkæben har denne art en helt mørk og ensfarvet forkrop. Arten er også den halve størrelse, kræver ikke vand i nærheden, og bør ikke kunne forveksles med andre arter. En meget almindelig art, som man meget hurtigt spotter, hvis man lægger sig ned på alle fire og kigger mellem græstotterne.

Engstavedderkop (*Tetragnatha extensa*)

Familien: Hulhuledderkopper (Tetragnathidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: han: 6-9 mm, hun: 5-12.2 mm

Forekomst: Begge folde, men med en overvægt i det våde område i Fugletårnsfolden

Beskrivelse:

Stavedderkopper er en slægt af aflange hjulhuledderkopper, der laver karakteristiske hjulspind, hvor de sætter sig i midten - typisk om natten. Om dagen finder man dem ofte camoufleret i udstrakt stilling langs et strå eller lign. Ligesom tykkæberne nævnt ovenfor (der var i samme familie), har stavedderkopperne også nogle imponerende kæber. Engstavedderkoppen er en af de største arter stavedderkopper herhjemme. Støder man på en stor, gylden og aflang edderkop i slut Juni-Juli i græsland med lidt vand i nærheden, er sandsynligheden for at det er engstavedderkoppen stor. Der er dog mange arter stavedderkopper i Danmark, og engstavedderkoppens største forvekslingsmulighed *Tetragnatha pinicola* findes også på arealet (læs nedenfor). Denne er dog betydeligt mindre (Se billedet ovenfor med engstavedderkoppen i det røde låg, og *Tetragnatha pinicola* til højre).

Tetragnatha pinicola

Familien: Hjulhuledderkopper (Tetragnathidae)

Almindelighed: Ualmindelig, undersøgelsens sjældneste art

Størrelse: han: 4.5-5 mm, hun: 5-6 mm

Forekomst: Fugletårnsfolden

Beskrivelse:

Muligvis undersøgelsens mest interessante fund. I et sweep med vegetationsnettet fangede jeg en masse engstavedderkopper (læs ovenfor), men blandt disse var en betydeligt mindre mere sølvfarvet stavedderkop.

Jeg tænkte at det nok var et ungdyr, men tog den alligevel med til videre undersøgelser. Jeg bemærkede hurtigt, at den på trods af sin lille størrelse rent faktisk var kønsmoden, den lavede tilmed en ægsæk få dage efter. Det kunne kun være *Tetragnatha pinicola* – En ret sjælden forvekslingsmulighed. Sidste fund i nærheden af lokaliteten var i Ganløse Ore i 1997, og før denne undersøgelse, havde jeg aldrig set arten.

Om de få fund afspejler en reel sjældenhed, eller blot skyldes at folk tror, at det er en juvenil af de væsentligt større engstavedderkopper, vides ikke. Ligesom engstavedderkoppen kræver arten en smule fugt i sit habitat, og blev kun fundet i det våde område i Fugletårnsfolden. Arten har en mere ensformig oval bagkrop, og væsentligt mindre kæber end engstavedderkoppen.

Arten kræver meget erfaring at skelne fra juvenile engstavedderkopper, men det er nemmere, hvis begge arter haves ved siden af hinanden, og fundet gøres i juni/juli, hvor voksne er almindelige og juvenile er sjældne.

Engjæger (*Pardosa amentata*)

Familien: Jagtedderkopper (Lycosidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 6 mm Hun: 6-7 mm

Forekomst: I begge folde – Men med stor overvægt i Fugletårnsfolden

Beskrivelse:

Pardosa-arterne (Også kaldet tyndbenede jagtedderkopper) er meget svære at bestemme, og kræver næsten altid at man samler et par dyr til genitalie-undersøgelse. De bør ikke registreres på andet end slægtsniveau uden kendskab til arterne.

Da deres biologi er meget ens, vil de kommende beskrivelser af dem være forholdsvis simple. Det er dog de nemmeste edderkopper at finde på arealerne. De findes i masseforekomster løbende langs jorden. Hanner og hunner løber rundt imellem hinanden og laver parringspil, mens allerede befrugtede hunner løber rundt med deres ægsæk båret i spindevorterne (se øverste billede) – Et kendetegn for familien jagtedderkopper er netop denne måde at bære ægsækken på, samt deres meget store frontøjne, som giver dem et eminent syn til deres jagt på jorden.

Hunnen af Engjægeren (øverst) er tydeligt stribet og i brunlige nuancer, og bærer ofte en ægsæk i grønlig nuancer. Hannen (nederst) er anderledes og sort, med gullige ben. Arten findes ofte i fugtige omgivelser, og der var en stor overvægt af dem i udkanten af det våde område i Fugletårnsfolden. Det er muligvis landets mest almindelige jagtedderkop sammen med den skovlevende skovjæger (*Pardosa saltans*).

Pardosa pullata

Familien: Jagtedderkopper (Lycosidae)

Almindelighed: Almindelig

Størrelse: Han: 4-5 mm, Hun: 4-6 mm

Forekomst: I begge folde – Men med stor overvægt i Fugletårnsfolden

Beskrivelse:

En noget mindre art og områdets mest ensfarvede *Pardosa*. Arten er en mat brun med få markeringer. Der var væsentligt færre fund af denne art sammenlignet med *P. amentata*. Løber der nogle mindre og ensfarvede *Pardosaer* rundt blandt større arter, er det sandsynligvis *P. pullata*. Denne art blev generelt fundet i lidt mere tørre omgivelser end *P. amentata*, f.eks. i udkanten af krattet i Nord- og Vestfolden. Arten har en forvekslingsmulighed i Tørvemosejægeren (*P. spaghnicola*), men denne art findes kun i tørvemoser.

Pardosa prativaga

Familien: Jagtedderkopper (Lycosidae)

Almindelighed: Almindelig

Størrelse: Han: 5.2-6.5 mm Hun: 5.2-7.5 mm

Forekomst: I Fugletårnsfolden nær det våde område.

Beskrivelse:

En grå-sort og tydeligt stribet art, der i modsætningen til de andre arter på lokaliteten, under forstørrelse er tydeligt udsmykket med hvide hår forskellige steder på kroppen. Særligt hannen (til venstre) er en meget æstetisk flot edderkop. Den findes ofte side om side med Engjægeren (*P. amentata*).

Pardosa monticola

Familien: Jagtedderkopper (Lycosidae)

Almindelighed: Almindelig men lokal.

Størrelse: Han: 4-5 mm, Hun: 5-7 mm

Forekomst: I Fugletårnsfolden i græsland.

Beskrivelse:

Under min søgning i Fugletårnsfolden så jeg 3 individer af noget der lignede *P. monticola* løbe i skjul blandt græsset, det lykkedes mig kun at fange et meget beskadiget individ, der dårligt kan repræsentere arten. Desværre har jeg heller ikke fotograferet arten i andre sammenhænge, og har derfor ikke rettighederne til nogle gode billeder af den. Arten findes væsentligt mere sparsomt på arealet end de andre *Pardosa*-arter. Arten er en del af en artsgruppe med meget lignende arter, og det er heller ikke umuligt at disse også optræder på arealet. Ønskes bedre billeder af arten kan arten eventuelt googles. Generelt har arter i *monticola*-artsgruppen lysere markeringer i sand-farver end mange af de andres danske *Pardosa*. De er alle sammen knyttet til tørre klit- græs- og overdrevsområder.

Bjørneedderkop sp (*Trochosa* sp.)

Familien: Jagtedderkopper (Lycosidae)

Almindelighed: Hvis *T. terricola* eller *T. ruricola* = Meget almindelig

Størrelse: -

Forekomst: I Nord- og Vestfolden nær krat.

Beskrivelse:

Nær krattet i Nord- og Vestfolden blev en juvenil jagtedderkop i slægten *Trochosa* fundet. Individet var for ungt til at kunne identificeres til art, men der er formentlig tale om *Trochosa terricola*, eller *Trochosa ruricola* (billedet), to ret almindelige græslandsarter, den første værende mere fugtkrævende end den anden.

Findes en stor og robust jagtedderkop langs jorden med en ”parentes” i midterbåndet på forkroppen (læg mærke til dette på billedet) er der tale om denne slægt. De to almindelige arter adskilles ved tydeligheden af hjertemærkets (båndet forrest på bagkroppen) tydelighed. Hos *T. ruricola* er hjertemærket tydeligt en anden farve end bagkroppens baggrundsfarve. Bjørnedderkopperne er store jagtedderkopper der lige som de tyndbenede jagtedderkopper i slægten *Pardosa* også løber rundt med deres ægsæk båret i spindevorterne. De har også store frontøjne og jæger også langs jorden uden spind. Deres ægsæk er meget stor, kuglerund og kridhvid.

Almindelig rovedderkop – *Pisaura mirabilis*

Familien: Rovedderkopper (Pisauridae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 10-13 mm, Hun: 12-15 mm

Forekomst: I Nord- og Vestfolden på græslandsskråning

Beskrivelse:

Den almindelige rovedderkop er en ikonisk edderkop, og en af kun 3 arter herhjemme i familien rovedderkopper (Pisauridae), de to andre arter værende i slægten *Dolomedes*, som er Danmarks største edderkopper. Dens slægtninge er knyttet til vand, men den almindelige rovedderkop er en udpræget græslandsart. Arten er brunlig med en meget variabel bagkrop. En godt kendetegn til meget hurtigt at anskue arten er den tynde lyse stribe i midten af forkroppen, som kan ses i alle alderstrin. Rovedderkopperne er tæt beslægtet med jagtedderkopperne nævnt tidligere, men i stedet for at bære deres ægsæk i spindevorterne, bærer rovedderkopperne deres ægsække i munden. Når æggene i ægsækken nærmer sig en klækning, laves et ”børnehavespind” hvor ægsækken placeres i midten (se billede). Her kravler de unge rovedderkopper ud og er beskyttet frem til at de har gennemført første hudskifte, herefter spreder de sig ud i det omkringliggende miljø. Børnehavespindene er meget tydelige i vegetationen (se billede), og er en god måde at anskue artens tilstedeværelse i Juli. Arten blev kun fundet på de varmere græslandsskråninger i Nord- og Vestfolden, men her var der mange - både af voksne, samt deres ”børnehavespind” i vegetationen.

Almindelig krabbeedderkop (*Xysticus cristatus*)

Familien: Krabbeedderkopper (Thomisidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 3.5-6.1 mm, Hun: 4.7-8 mm

Forekomst: I begge folde i græsland.

Beskrivelse:

Området og landets mest almindelige krabbedderkop. Hunnen (til venstre) findes i både lyse og mørke eksemplarer. Har et tydeligt ”grantræs” mønster på bagkroppen, og er som andre *Xysticus*-arter ret kompakt af bygning med store muskuløse 1. og 2. par ben. Hannen (til højre) er mørkere ofte nærmest sort og så er han mere langbenet, og med en mindre bagkrop.

Arten har en forvekslingsmulighed i alle andre *Xysticus*-arter, men har man erfaring med arterne er der herhjemme kun en ægte forvekslingsmulighed – *Xysticus kochi*. Jeg genitatie-undersøgte 10 af dem, og de viste sig alle at tilhøre *X. cristatus*, med god sandsynlighed er *X. kochi* altså fraværende fra lokaliteten.

Krabbedderkopper er Sit-and-wait rovdyr, der sidder stille på vegetationen eller langs jorden, og venter til at et bytte er indenfor en passende afstand. Herefter sniger de sig forsigtigt nærmere, indtil at de er indenfor en afstand der gør en ”døds-krammer” mulig. Dette bruges de muskuløse og piggede forben til. De fleste krabbedderkopper bliver kønsmodne i Maj, tidligere end mange andre arter, og hannerne forsvinder hurtigt efter midt-Juni.

Xysticus ulmi

Familien: Krabbedderkopper (Thomisidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 3-4 mm Hun: 5-8.3 mm

Forekomst: I Fugletårnsfolden i vådt område og en enkelt i krattet.

Beskrivelse:

Danmarks mest fugtkrævende *Xysticus*-art. Generelt er hunnen bleg til gullig, men mørke individer kan forekomme, særligt, hvis individerne er gamle. Arten kan forveksles med de andre *Xysticus* arter, og på arealet er *Xysticus cristatus* (læs ovenfor) den eneste reelle forvekslingsmulighed. Adskillelsen fra *X. cristatus* skal findes i bagkroppens markeringer. Hos *X. cristatus* danner de som regel et tydeligt ”grantræ”, hvor det hos *X. ulmi* nærmere er et tykt ”T” efterfulgt af nogle frie streger bagtil. Hannen er mørk, og meget karakteristisk, med længere ben. Hans bagkropsmønstre er overordnet det samme som hos hunnen, men som regel mere utydeligt grundet at hans bagkrop er betydeligt mindre. Han har karakteristiske orange ringe om øjnene, og en orange trekant i forkroppens midterbånd.

Ozyptila trux

Familien: Krabbedderkopper (Thomisidae)

Almindelighed: Almindelig, men sjældent set

Størrelse: Han: 3-4 mm. Hun: 4-5.4 mm

Forekomst: I Fugletårnsfolden, i det våde område.

Beskrivelse:

En meget lille krabbedderkop, der findes i fugtige omgivelser ofte under mos, hvilket gør dem svære at finde. En enkelt han blev ketsjet fra vegetationen i det våde område i Fugletårnsfolden. *Ozyptila*-arterne er i modsætning til deres slægtninge i slægten *Xysticus*, jægere langs jorden. Deres øjne er anderledes og de er betydeligt mindre. De har ikke tydelige bagkropsmarkeringer som man ser det hos mange *Xysticus*-arter.

Drassyllus sp.

Familien: Museedderkopper (Gnaphosidae)

Almindelighed: Hvis dværgninja = Almindelig

Størrelse: -

Forekomst: I Nord- og Vestfolden

Beskrivelse:

Der blev fundet to juvenile museedderkopper i slægten *Drassyllus* nær krattet i Nord- og vestfolden. Med meget stor sandsynlighed er der tale om *Drassyllus pusillus*, også kaldet Dværgninja. De få *Drassyllus*-arter vi har herhjemme forveksles nemt med de sorte museedderkopper i slægten *Zelotes*.

Der er stor sandsynlighed for, at der også er en række *Zelotes*-arter på arealerne, men disse arter er meget sky og nataktive, og findes derfor sjældent. Man skal være meget varsom med bestemmelser, uden at de er genitalie-undersøgt.

Oftest finder jeg disse to slægter under mos, eller under sten, i deres små retræter lavet af spind. De er ekstremt adrætte og smidige nok til at klemme sig ind, af selv de mindste sprækker.

Clubiona reclusa

Familien: Sækspindere (Clubionidae)

Almindelighed: Almindelig

Størrelse: Han: 4-6 mm Hun: 4-9 mm

Forekomst: I Fugletårnsfolden nær krattet

Beskrivelse:

En meget mørk og mellemstor art sækspinder i slægten *Clubiona*. Der er mange stort set identiske arter i slægten (19 arter i DK), men mange af disse er lyse/sandfarvede. *C. reclusa*s meget mørke udseende gør den ret karakteristisk. Hunnen vogter sine æg i et blad hun spinder sammen til et rum. Sækspinderne kan minde om familien museedderkopper, men kendes nemt på de to hvide øjne øverst på hovedet, der har et bredt mellemrum hos sækspinderne, men sidder tæt sammen hos museedderkopperne.

Der blev også fundet et par lyse juvenile *Clubiona* i krattet i Nord- og Vestfolden, men disse kunne ikke artsbestemmes, der er altså flere arter *Clubiona* på arealet, som afventer registrering.

Katteedderkop (*Zora spinimana*)

Familien: Sngejagende sækspindere (Miturgidae)

Almindelighed: Almindelig

Størrelse: Han: 4.5-5 mm Hun: 5-7.7 mm

Forekomst: Nord- og Vestfolden – i græsland på grænsen til krattet

Beskrivelse:

En meget adræt edderkop, der bevæger sig langs jorden i en snigende facon, den overordnede kropsform og jordlevende levevis, kan gøre at den kan forveksles med jagtedderkopper, særligt i slægten *Pardosa* (læs ovenfor). Katteedderkoppen er dog også god til at klatre, en egenskab jagtedderkopper ikke besidder. Katteedderkoppen har også et væsentligt smallere ”ansigt”, er lys, hvor de fleste jagtedderkopper er brune, og så har den to meget tydelige mørke bånd på forkroppen. Udover jagtedderkopperne har arten nogle andre meget sjældne forvekslingsmuligheder i samme slægt, *Zora sylvestris* og *Zora nemoralis*, men disse er kun

fundet få gange i Jylland. Arten kan findes i et væld af forskellige habitater, personligt har jeg fundet de største koncentrationer i tørvemoser, men den er også hyppig i græsland.

Phrurolithus festivus

Familien: Myrelignende sækspindere (Phrurolithidae)

Almindelighed: Almindelig, men sjældent set

Størrelse: Han: 2.2-2.9 mm, Hun: 2.4-3.2 mm

Forekomst: I Nord- og Vestfolden særligt i mos og lettere fugtige omgivelser

Beskrivelse:

En lille edderkop der ved første øjekast mest af alt ligner en myre. Jeg finder ofte arten associeret med myrer i slægten *Lasius*. Myrer som den løber rundt i blandt, formentlig for at camouflere sig for potentielle fjender. Koblet til dette har arten en besynderlig adfærd, hvor den en gang imellem stopper sin myreefterlignende gang, og vrikker bagkroppen fra side til side. Artens hvide pletter på bagkroppen er karakteristiske for arten. Arten er nem at overse, men blev fundet et par gange i mos nær krattet i Nord- og Vestfolden.

Skovbaldakinspinder (*Linyphia hortensis*)

Familien: Tæppespindere (Linyphiidae)

Almindelighed: Meget almindelig

Størrelse: Han: 4-5 mm Hun: 4-6.1 mm

Forekomst: I Nord- og Vestfolden i krattet

Beskrivelse

En meget flot tæppespinder, der laver tæppeagtige spind i lav vegetation, hvor den sidder på undersiden. Det er som udgangspunkt en skovlevende art, knyttet til skovbryn og lysninger, og derfor kommer det ikke som en overraskelse, at den kun findes i krattet med træer i Nord- og Vestfolden. Arten har nogle forvekslingsmuligheder, særligt den Almindelige baldakinspinder, Stor skovbaldakinspinder og buskbaldakinspinderen, men sammenligner man billeder af disse arter, står skovbaldakinspinderen ud fra resten med sin mørke forkrop, og grøn-blå ben.

Philodromus cespitum

Familien: Løbekrabbeedderkopper (Philodromidae)

Almindelighed: Almindelig men lokal.

Størrelse: Han: 3.5-5.0 mm Hun: 5.3 mm

Forekomst: I fugletårnsfolden på en hegnspæl

Beskrivelse:

Besyderligt nok den eneste løbekrabbeedderkop der blev fundet på arealerne og kun en enkelt han (nederst + øverst til højre), som ellers er et sjældnere syn end hunnerne. *Philodromus cespitum* er en art der findes i

ikke for fugtige habitater, gerne med meget solindstrømning. Arten har nogle forvekslingsmuligheder, særligt *Philodromus aureolus*. *Philodromus aureolus* er meget almindelig og vil med alt sandsynlighed være at finde på arealerne, men nok oftere i de lidt mere skyggefulde omgivelser f.eks. i krattet i begge folde. Den dukkede dog ikke op under undersøgelsen. Man skal træde varsomt i bestemmelsen af *Philodromus*-arterne.

Løbekrabbederkopperne (familien Philodromidae) er ligsom krabbederkopperne (familien Thomisidae nævnt ovenfor) sit-and-wait rovdyr, der sidder stille på vegetationen tålmodigt og venter på et bytte. De to familier adskiller sig ved at løbekrabbederkopperne løber efter byttet, hvor krabbederkopperne giver en ”dødsgræmme”, når byttet er inde for gribbeafstand. Derfor har løbekrabbederkopperne også væsentligt længere og mindre muskuløse ben end krabbederkopperne.

Stor husedderkop (Eratigena atrica)

Familien: Tragtspindere (Agelenidae)

Almindelighed: Meget almindelig, men sjældnere set.

Størrelse: Han: 10-14 mm Hun: 11-16 mm

Forekomst: I Nord- og Vestfolden under kloakdæksler

Beskrivelse:

En af landets største edderkopper og en hver dansk araknofobs skræk. På trods af navnet findes den store husedderkop ikke kun i huse, men også udenfor i sprækker, under træstammer, sten og lign. Det er en stor edderkop, med lange brune ben, og gullige sildebensmønstre på bagkroppen. De laver et stort tragtformet spind, hvor de sætter sig i bunden af tragtten, men de kan også finde på at jage aktivt. De lever en skjult tilværelse, og hunnerne ses næsten udelukkede, når man flytter på objekter, som de havde hæftet deres spind til (f.eks. ved oprydning på lofter eller i kældre). Hannerne ses ofte i sensommeren, på jagt efter en hun. Hannerne er meget langbenede og i en svag orange tone. På arealet findes arten under kloakdækslerne nær krattet i Nord- og Vestfolden i store koncentrationer, men er formentlig også inde i krattet i begge folde under grene og lign. Arten har en forvekslingsmulighed i den ruderate husedderkop *Eratigena agrestis*, der dog kun findes på byggepladser og lign. menneskeskabte habitater.

Eftersætning:

Undersøgelsen af de to folde, viste en tydelig opdeling af arterne indenfor de forskellige mikrohabitater. De fugtelskende arter holder sig til det våde område i Fugletårnsfolden og det fugtige område i Nord- og Vestfolden. De arter der laver spind i græsser holder sig til græslandet, de steder hvor græsserne endnu ikke er gnavet ned. De arter man ofte associerer med skygge/skov, fandtes enten i, eller nær, krattet på de to lokaliteter. Fugletårnsfolden, hvis vegetation er betydeligt ældre en Nord- og Vestfolden indeholder flest arter, men mange af de arter der var eksklusive for denne fold, har jeg en stærk formodning om også findes i den anden fold, dog oversete eller i væsentlig lavere densitet. Det samme gælder for nogle af arterne eksklusive til Nord- og Vestfolden. Fugletårnsfolden havde generelt mange eksklusive arter associeret med fugtige habitater, og det er muligt at dette er den afgørende faktor for forekomsten af disse arter i denne fold. Omvendt havde Nord- og Vestfolden mange arter eksklusive til krat og mere skyggefulde habitater. hvilket muligvis også kan tilskrives de mange træer i bunden af folden.

Undersøgelsens mest interessant fund var Stavedderkoppen *Tetragnatha pinicola*, som fandtes i de vådeste dele af Fugletårnsfolden. Om forekomsten af denne sjældenhed skyldes alderen/driften af folden vides ikke.

Der er uden tvivl flere makroedderkopper på arealet at opdage, da mange arter lever skjult og er natakive. Denne rapport kan fungere som en baseline for hvad man typisk vil støde på. Lærer man almindelighederne at kende, vil man i fremtiden også kunne se når en art stikker ud.

